

1 april 2018

Graven är tom

Något av det värsta som kan hända en människa är att hon tappar minnet. Den som bara har tillgång till nuet vet vare sig var hon kommer ifrån eller vart hon är på väg.

De heliga tre dagarna för oss in i såväl historien som nuet och framtiden. När vi återvänder till de bibliska texterna är det inte bara en fråga om att ”lära av historien”, nej dessa berättelser kommer oss mycket närmare än så.

På tröskeln till det förlovade landet får det judiska folket ta emot den lag, stadgar och föreskrifter från Gud som alla, på olika vis, kan sägas tala om för Guds folk att de inte får glömma var de kommer från, hur nuet bör gestaltas och vart de är på väg. Ett exempel är att de för alltid skall komma ihåg att de själva en gång var slavar och flyktingar och därmed bör behandla flyktingarna i sitt land väl.

5 Moseboken 6:20:25

När din son en gång frågar dig: ”Vad är meningen med de lagar, stadgar och föreskrifter som Herren, vår Gud, har gett er?” då skall du svara honom: ”Vi var faraos slavar i Egypten, men med stark hand förde Herren oss ut ur Egypten.”

När sonen frågar sin far om meningen med vad man gör ska pappan alltså svara med en berättelse. Och han ska berätta i vi-form. Han ska inte säga ”våra förfäder i en annan tid”, utan han ska placera in sitt eget liv i den stora frälsningshistoriens skeenden. Detta är inte anonyma händelser långt borta, utan det är vår berättelse.

När vi som kyrka firar de stora händelserna i Jesu liv är det för att de angår oss. De handlar om oss. Vi firar för att vi tillhör ett folk som har räddats genom dessa händelser. Vi lever som Guds folk med ett kollektivt minne.

När man tappat minnet har jag fått lära mig att doftminnet många gånger är det som kan bli en nyckel till att få tillbaka minnesbilder och händelser ur det förgångna. Sådant man inte längre minns.

Hörselminnet, tänker jag mig, är det mest omedelbara. Den som upplevt krigets fasor kan, livet igenom, reagera kraftigt på plötsliga höga ljud som smärtsamt påminner om krutrök och bomber. Verklighetens krigsscener erbjuder ingen välorkestrerad bakgrundsmusik som på film. I verkligheten finns inget som förmildrar vare sig fruktansvärda ljud eller den totala tystnad som uppstår när dammet väl lagt sig.

Korset

När spikarna i fredags genomborrade Jesu händer och fötter, ekade hammarslagen genom hela skapelsen. Solen förmörkades och jorden skälvde. Finns det i mänskligheten ett kollektivt hörselminne av dessa hammarslag? Jag tror det. När vi hör dem blir också vi betraktare av den korsfäste på Golgata. Vare sig vi vakar ända in i till slutet med Herrens Moder eller om vi är betraktare på avstånd, eller inte ens var där, hörs hammarslagen. När vi lever oss in i de heliga tre dagarnas berättelser förstår vi att de gäller oss.

När all världens synd sögs ned i den avgrund som korset öppnade, inser vi att det också var mina sår och tillkortakommanden som räknades in.

Kan vi egentligen förstå det hisnande och revolutionerande i vem det är som hänger där på korset. "Vår Gud bär sår" som den nyvigde biskop Susanne i Göteborgs stift uttrycker det i sitt valspråk. Orden är inspirerade av en dikt av Ylva Eggehorn. "No other God has wounds." Vi bekänner oss till en medlidande Gud, en Gud som gråter.

Jag återkommer ofta till orden i Hebreerbrevet:

Hebreerbrevet 4:15-16

Vi har inte en överstepräst som är oförmögen att känna med oss i våra svagheter, utan en som har provats på alla sätt och varit som vi men utan synd. Låt oss därför frimodigt träda fram till nådens tron för att få förbarmande och nåd i den stund då vi behöver hjälp.

Uppståndelsen

Om korsfästelsen kan kopplas till ett ljud som ekar genom historien, vilket är då ljudet av uppståndelsen? Vad är det vi minns när vi kommer till den tomma graven?

Några sådana ljud har vi inte. Några sådana behöver vi inte. Vi firar inte *minnet* av uppståndelsen. Vi *bekänner* uppståndelsen. Uppståndelsen är ingen händelse vi minns utan en verklighet och kraft vi lever i. Graven är tom. Tomheten har inget ljud.

Vi firar minnet av det som utspelade sig före döden. Det som Jesus säger är fullbordat. På den här sidan om uppståndelsen lever vi i ett ständigt pågående nu. I påsknatten gryr den nya skapelsen.

”Trons mysterium”

”Din död förkunnar vi Herre, Din uppståndelse bekänner vi, till dess du kommer åter i härlighet.”

Men allt är inte omedelbart nytt: Jag sätter inte min fot där igen! Så kan vi uttrycka oss när vi varit med om något riktigt svårt på en viss plats. Så säger inte Jesus. Ibland missar vi nästan de mest grundläggande anledningarna som bör väcka vår förundran. En sådan som har slagit mig är:

Tänk att Jesus faktiskt kom tillbaka! Nog hade han kunnat ta vägen direkt från dödsriket till himmelriket. Det sista han var med om på den här jorden gav honom knappast skäl till att vilja återvända. Men uppenbarligen var den här världen inte bara värd att dö *för* utan också att uppstå *till*.

Han kom tillbaka och lärjungarna får veta att han går före dem till Galiléen. Där skall de få möta honom. Han sa inte ”Jag går före er till toppen av berget, där skall ni få möta mig.” Vad står Galiléen för? Jo det är ”hemma.” Det är vardag. Det är arbetet med fisket. Utebliven fångst. Trassliga nät när fiskelyckan varit bättre. Det är snoriga barn och leriga gallonbyxor. Det är oöppnade fösterkuvert på hallmattan. Det är vattenskadorna i köket. Kraschade hårddiskar... ja hur din vardag nu än ser ut. Det är mitt i det vardagliga Jesus vill möta dig.

Ett möte utspelar sig vid strandkanten av Tiberiassjön. Det första Jesus gör är att förse de hungriga lärjungarna, som fiskat förgäves hela natten, med frukost. Inga av våra behov är för små för den uppståndne.

Samtidigt som mycket tycks vara som vanligt även efter uppståndelsen, så är ändå allting nytt...

En ny skapelse

I Johannes berättelse om den tomma graven misstar Maria från Magdala Jesus för att vara trädgårdsvakten. Kanske har hon inte så fel ändå? Jesus är trädgårdsmästaren i den nya skapelsens paradisträdgård. Där den förste Adam gick fel och ville bli mer än människa och åt av kunskapens träd för att bli som Gud, har Jesus, genom att han inte vakade över sin jämlikhet med Gud, blivit den andre Adam. Sann Gud och sann människa. Den förste Adam strävade uppåt, den nye Adam stiger nedåt. Ett nedstigande som ledde ända till dödsriket där han ”med döden nedtrampade döden”.

Paulus kallar Jesus för ”den Förstfödde i den nya skapelsen” och lär oss att också vi kan få del av kraften i uppståndelsen. Vägen framför andra går genom dopets vatten. När vi i dopgraven dör och uppstår med Kristus träder också vi ur dopet som nya skapelser. Vi ikläder oss den nya människan. Därför firar vi inte minnet av uppståndelsen som en historisk händelse utan vi lever varje dag i ljuset av uppståndelsen i vårt dop.

Romarbrevet 6:3-11

Vet ni då inte att alla vi som har döpts in i Kristus Jesus också har blivit döpta in i hans död? Genom dopet har vi alltså dött och blivit begravda med honom för att också vi skall leva i ett nytt liv, så som Kristus uppväcktes från de döda genom Faderns härlighet. Ty har vi blivit ett med honom genom att dö som han skall vi också bli förenade med honom genom att uppstå som han. Vi vet att vår gamla människa har blivit korsfäst med honom för att den syndiga kroppen skall berövas sin makt, så att vi inte längre är slavar under synden. Ty den som är död är frikänd från synden. När vi nu har dött med Kristus är vår tro att vi också skall leva med honom. Vi vet ju att Kristus har uppväckts från de döda och inte mer skall dö. Döden är inte längre herre över honom. När han dog, dog han bort från synden, en gång för alla. När han nu lever, lever han för Gud. Så skall också ni se på er själva: i Kristus Jesus är ni döda för synden men lever för Gud.

Korset och uppståndelsen förkunnar att Jesus också är den som fyller ut varje avgrund i oss människor. Starkast speglar genom Petrus två möten med Jesus. Det ena före uppståndelsen, det andra efter. Först med den tillfångatagne på borggården, sedan med den uppståndne på stranden.

Ett av Petrus hörselminnen är säkerligen ljudet av tuppen som gal. Kanske var det så för resten av hans liv, att varje gång han hörde en tupp gala så fördes han

omedelbart tillbaka till sitt stora svek. Klippan som krackelerade. Men i mötet med den uppståndne på stranden får Petrus, precis som hela skapelsen, en ny chans därför att Jesus, inte heller nu valde den enkla vägen det varit att ta vägen direkt till himlen från dödsriket. Eller den enkla vägen att förebrå Petrus. Han gör inte det. Han frågar istället: Älskar du mig?

Under den Stora fredagen läste vi ur Jesaja 53 ”Vi gick alla vilse som får, var och en tog sin egen väg, men Herren lät vår skuld drabba honom.”

Ja, vi lever alla med ”glipor” i våra liv. Smärtsamma avstånd människor emellan, glapp mellan det jag egentligen innerst inne vill och det jag verkligen gör. Glapp mellan oss och Gud. En del av dessa glapp kommer an på oss själva att fylla ut, men det glapp som korset talar om kan bara fyllas ut när vår gräns är nådd och Jesus tar vid.

Genom de många gammaltestamentliga läsningarna under Stora lördagens blomsterliturgi blir det tydligt för oss att Gud aldrig ger upp med människan. Trots att hon återkommande vänder sig bort från Gud gör Gud hela tiden nya försök att vinna hennes hjärta.

Den slutliga frälsningsplanen uppenbaras först genom korset. När människans allra sämsta sidor tycks få sista ordet säger Guds handlande att han inte tänker låta detta ske: ”Nej!” ”Över min döda kropp!”

Så blir Jesu död den läkedom som bara kan tas emot som en gåva. Den som riktar oss från bortvändheten och för oss till föreningen med den Treenige.

Det finns ett namn i historien för det...

En ingång till påskens budskap är att spegla sig i det persongalleri som evangelierna presenterar i händelserna runt Jesus. För ett par år sedan kom jag av en tillfällighet över en dikt som den dåvarande pastorn i Korskyrkan i Borås, Micael Nilsson nedtecknat. Ibland ser vi oss själva allra tydligast genom det vi ser i andra.

*Att inte våga stå för sin övertygelse
Att gömma sig bakom andra
Att släppa rodret och driva viljelöst med strömmen
Det finns ett namn i historien för det: Pilatus*

*Att ha en andlig titel men inget andligt liv
Att vara så högtstående religiös
att man t.o.m. menar att Gud är oandlig*

*Att använda sitt gudagivna uppdrag som ledare
till att leda den törstade bort från källan
Det finns ett namn i historien för det: Kajafas*

*Att vilja väl men inte räcka till
Att lova runt men hålla tunt
Att smärtsamt vakna upp ur drömmen
om den egna förträffligheten
men upptäcka att man är älskad ändå
Det finns ett namn i historien för det: Petrus*

*Att sälja allt för pengar
men tvingas upptäcka att allt inte går att köpa
Att svika den som aldrig svek
och välja sig själv framför den som valde dig
Det finns ett namn i historien för det: Judas*

*Att slitas itu mellan hjärtats tro och hjärnans tvivel
Att tvingas tala tyst om egna frågor
när alla andra talar högt om de svar de funnit
men upptäcka att Gud inte kräver mer
än att vi sträcker ut vår hand mot honom
Det finns ett namn i historien för det: Tomas*

*Att ta emot ett barn och att förlora det
Att gråta glädjetårar vid en krubba och sorgetårar vid ett kors
Att kastas mellan hopp och förtvivlan
innan uppståndelsen, än en gång vänder på allt
Det finns ett namn i historien för det: Maria*

*Att ta ut segern för tidigt
Att jubla två dagar men tystna den tredje
Att framstå som en förlorare;
nederstigen till dödsriket och därifrån aldrig igenkommande
Det finns ett namn i historien för det: Satan*

*Att avstå från rikedom för de fattigas skull
Att avstå från makt för de maktlösas skull
Att komma underifrån för att lyfta andra
Att visa vägen till livet genom att själv gå den;
om den så går till ett kors
Att krossa döden genom att själv dö
Att avväpna ondska genom kärlek
och låta en tom grav ge hopp om liv bortom alla andra gravar
Det finns ett namn i historien för det...*

Kära vänner, låt oss dela påskens glädje och kraften i uppståndelsen, inte bara med varandra utan med en värld som så innerligt väl behöver nås av de goda nyheterna:

- Graven är tom!
- Kristus är uppstånden!

Ekumeniskt pingstfirande på Bjärka-Säby

Under pingsthelgen äger det rum ett ekumeniskt pingstfirande i Linköping. Det är frikyrkorna tillsammans med EFS och Ekumeniska Kommuniteten i Bjärka-Säby som firar tillsammans. Söndagens gudstjänst firas kl. 11. Vid gynnsam väderlek sker det i Slottsparken annars i Cupolen inne i Linköping. Kommunitetens mässa firas som vanligt kl. 8 i Slottskapellet.

Pingsafton lördag 19 maj kl. 16.00 Nya-Slottet Bjärka-Säby "Pingstens betydelse för ordets tillblivelse"

Som en del av den gemensamma pingsthelgen föreläser en av kommunitetens visitationer, Lennart Thörn, utifrån sin kommentar till Lukasevangeliet. Umgänget med Lukasevangeliet har blivit ett livsverk för Lennart och vi är nu tacksamma över att kunna ta del av en del av hans gedigna arbete genom boken *Ordets tillblivelse* (Libris förlag).

Lennart har varit verksam som pastor inom Evangeliska Frikyrkan, lärare i Nya testamentet på Örebro Missionsskola och universitetsadjunkt vid Göteborgs universitet med speciell inriktning på just Lukasevangeliet.

Slottscaféet är öppet 11-18

21 maj Annandag pingst

Ekumeniskt seminarium på temat Andlig fostran – Om kyrkan som skola

Är tro något man kan läras och övas i? Har negativa erfarenheter av krävande fostran och enkel lära skapat ett tomrum i kyrkorna, där vi inte längre vet vad vi ska göra?

MÅNADSBREV TILL EKUMENISKA KOMMUNITETEN I BJÄRKA-SÄBY

Medverkande: Biskop em Hans-Erik Nordin, Kardinal Anders Arborelius, Universitetslektor Lovisa Bergdahl, Fader Misha Jaksic, Pastor Magnus Persson, Professor Samuel Rubenson.

Pris: 700 kr (Student 400 kr)

Anmälan & info: anmalan@ekibs.se

Arrangör: Johannesakademin och Bilda

Genom åren har vi haft förmånen att inbjudna många internationella gäster vid våra möten och symposier. Jag vill redan nu tipsa er om att anmäla er till en helg i slutet av januari 2019 då den mycket framstående teologen och tidigare ärkebiskopen i den Anglikanska kyrkan, Rowan Williams besöker Nya Slottet.

25-27 januari 2019

Symposium om Fjodor Dostojevskij

Skuld, dårskap godhet

Medverkande: Rowan Williams, Per-Arne Bodin, Jayne Svenungsson, Elena Namli, Jan Erixon och Samuel Rubenson.

Anmälan & info: anmalan@ekibs.se

Arrangör: Johannesakademin och Bilda

Guds frid

